

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI-281/2013
Rady Powiatu wołomińskiego
z dnia 28.02.2013r.

**INFORMACJA Z REALIZACJI
PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE WOŁOMIŃSKIM
NA LATA 2011-2012**

Wołomin, 2012

Na podstawie art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) Powiat opracowuje i realizuje, zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- 1) rehabilitacji społecznej,
- 2) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- 3) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Wprowadzony Uchwałą nr X-100/2011 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 14 września 2011 r. „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2011-2012” określa główne kierunki działań różnych instytucji i podmiotów w zakresie zapewnienia warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim.

Wpisane są one w cztery cele strategiczne określające poszczególne obszary realizacji zadań, ich realizatorów, źródła finansowania oraz zakładane rezultaty.

Niniejsze sprawozdanie zostało przygotowane na podstawie pozyskanych informacji od urzędów gmin, jednostek organizacyjnych Powiatu, instytucji i organizacji zaangażowanych przy realizacji w/w programu.

**Działania zrealizowane w 2011 i 2012 roku w poszczególnych
obszarach strategicznych:**

Cel strategiczny nr 1:

Wzbudzanie świadomości i wrażliwości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i możliwości.
2. Prowadzenie stałych działań edukacyjnych przedstawiających warunki życia i pracy ludzi niepełnosprawnych, ich problemy i potrzeby.
3. Przedstawianie osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego, w tym zwłaszcza promowanie twórczości artystycznej, kulturalnej oraz osiągnięć sportowych.
4. Stworzenie systemu informowania o formach pomocy i prawach dla osób niepełnosprawnych w każdej gminie.
5. Wspieranie i podejmowanie działań zmierzających do zmiany społecznego wizerunku osoby niepełnosprawnej.

Działania realizowane przez Gminy:

- 1) Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom o możliwości uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, możliwości uzyskania pomocy ze środków PFRON m. in. na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i środków pomocniczych, uczestniczenia w turnusach rehabilitacyjnych, ubiegania się o środki na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, możliwości uzyskania pomocy finansowej w formie zasiłku stałego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń pielęgnacyjnych, możliwości udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie usług opiekuńczych poprzez zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych. Świadczona była pomoc w formie poradnictwa socjalnego, wsparcia psychologicznego i prawnego.

Gminy: Tłuszcz, Kobyłka, Radzymin, Strachówka, Dąbrówka, Poświętne, Zielonka, Klembów, Wołomin, Ząbki.

- 2) Udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym zgłaszającym się do ośrodków pomocy społecznej w zakresie usług opiekuńczych, umieszczenia osoby niepełnosprawnej w domu pomocy społecznej i środowiskowych domach samopomocy w sytuacji braku zabezpieczenia dziennej i całodobowej opieki przez rodzinę, wypłacania zasiłków celowych przeznaczonych na dofinansowanie potrzeb osób niepełnosprawnych. Gminy: Jadów, Ząbki, Tłuszcz, Kobyłka, Radzymin, Strachówka, Dąbrówka, Poświętne, Klembów.
- 3) Udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym w znalezieniu zatrudnienia w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. Gminy: Ząbki, Radzymin.
- 4) Uczestniczenie osób niepełnosprawnych w projektach systemowych realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej współfinansowanych ze środków unijnych, mających na celu zwiększenie motywacji do działania i zaufania we własne siły.
Gminy: Jadów, Tłuszcz, Kobyłka, Strachówka, Wołomin.
- 5) Realizacja w szkołach, gminnych programów wychowawczo-profilaktycznych skierowanych do uczniów, mających na celu wypracowanie działań zmierzających do zmiany społecznego wizerunku osoby niepełnosprawnej oraz edukację prawną w tym zakresie. Podejmowano działania oparte na wolontariacie oraz akcje charytatywne adresowane do osób niepełnosprawnych i ubogich, współpracując ze środowiskiem lokalnym, fundacjami i stowarzyszeniami. W Gminie Klembów nawiązano współpracę z Zespołem Szkół Specjalnych w Ostrówku oraz ze szkołą masową w Ostrówku w ramach działań podejmowanych na rzecz integracji środowiska lokalnego z osobami niepełnosprawnymi. Pedagodzy ze szkoły specjalnej przeprowadzili prelekcje w klasach trzecich Szkoły Podstawowej, które przyczyniły się do zwiększenia wiedzy w zakresie prawa socjalnego. Gminy: Wołomin, Klembów.
- 6) Prezentowana była twórczość artystyczna, kulturalna i zawodowa osób niepełnosprawnych w formie wystaw, przeglądów, ekspozycji podczas środowiskowych festynów i imprez integrujących środowisko osób niepełnosprawnych z otoczeniem lokalnym.
Gminy: Ząbki, Tłuszcz, Kobyłka, Poświętne.
- 7) Informowano w prasie lokalnej i na stronach internetowych o najważniejszych wydarzeniach kulturalno-sportowych realizowanych przez placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych, o działaniach wspierających to środowisko, o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia. Gminy: Kobyłka, Wołomin.
- 8) Zamieszczano i prezentowano w budynkach użyteczności publicznej plakaty, zaproszenia, ulotki o tematyce ekologicznej, sportowej, okolicznościowej dotyczącej wydarzeń, imprez i akcji organizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie gminy. Gminy: Klembów, Wołomin.

Działania realizowane przez Szkoły Specjalne.

- 1) Pisano programy wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne, które były wdrażane i propagowane w placówkach oświatowych, przeznaczone dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dotyczące problematyki niepełnosprawności, praw osób niepełnosprawnych, istnienia barier funkcjonalnych i psychologicznych. Programy dotyczyły m. in. takich kwestii jak zapobieganie zagrożeniom, agresji, przemocy, skutkom wykluczenia społecznego, kształtowaniu wzajemnego szacunku i opiekuńczości.
- 2) Uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych w Wołominie oraz Zespołu Szkół Specjalnych w Ostrówku uczestniczyli w:
  - przeglądach teatralnych: Powiatowym Przeglądzie Artystycznym Osób Niepełnosprawnych „Wierszem i sercem malowane” organizowany przez MDK w Wołominie,
  - konkursach plastycznych: „Jem smacznie i zdrowo” - konkurs plastyczny organizowany przez markę Winiary, „Mapa ekologiczna Marek”- konkurs plastyczny organizowany przez Starostwo Powiatowe w Wołominie, Powiatowym Konkursie Plastycznym „Niepełnosprawni są wśród nas”;
  - konkursach ekologicznych: VIII edycja konkursu ekologicznego – konkurs plastyczny organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego; „Czyste wody zdrowe ryby” – konkurs ekologiczny organizowany przez Wodociąg Marecki;
  - konkursach recytatorskich: „Poezja i proza Jana Pawła II” – konkurs organizowany przez Publiczne Gimnazjum Nr 3 w Kobyłce, „Blask światłości” - konkurs organizowany przez Towarzystwo Powściągliwości oraz Księży Michalitów w Markach.
- 3) Organizowano imprezy sportowe:
  - IV i V Marecką Paraolimpiadę Sportową - Zespół Szkół Specjalnych im Marii Konopnickiej,
  - Wołomiński Turniej Rzucanki Siatkarskiej - Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie,
- 4) Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Ostrówku organizował prelekcje dla rodziców uczniów biorących udział w Projekcie „Edukacja przez wycieczki” nt: „Rola wycieczek w edukacji dzieci niepełnosprawnych”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działania realizowane przez Środowiskowe Domy Samopomocy i Warsztat Terapii Zajęciowej:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Tuszcu jest placówką o charakterze wspierająco-aktywizującym, przeznaczoną dla 20 osób z niepełnosprawnością intelektualną, jak i ze

schorzeniami sprzężonymi. Osoby kwalifikowane do placówki to osoby pełnoletnie, zamieszkujące teren Powiatu Wołomińskiego. W placówce odbywały się zajęcia przystosowujące uczestników do życia w społeczeństwie. Podejmowano działania przeciwdziałające negatywnym skutkom niepełnosprawności tj. izolacji i odosobnieniu, które wskazywały możliwość integracji środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze społecznością lokalną. Zajęcia proponowane uczestnikom to m.in. rozmowy indywidualne z elementami psychoterapii, indywidualne treningi budżetowe i kulinarne, treningi higieniczne, psychoedukacja, prasówka, lekcje angielskiego dla początkujących, zajęcia z obsługi komputera, zajęcia plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych technik, zajęcia plastyczno-muzyczno-relaksacyjne, zajęcia z zakresu rękodziela, trening relaksacyjny, zajęcia ruchowe, zajęcia poświęcone technikom radzenia sobie ze stresem, ćwiczenie form teatralnych – praca nad gestem, mową ciała, intonacją głosu, kółko teatralne – praca z konkretnym scenariuszem przedstawienia. Każda propozycja zajęć była rozpatrywana pod kątem umiejętności, które nabywają uczestnicy oraz pod kątem praktycznych zastosowań w procesie adaptacyjnym osób niepełnosprawnych i ich rewalidacji społecznej. Działania miały na celu zwiększenie stopnia samodzielności i samoobsługi, uniezależnienie mimo niepełnosprawności od obecności innych osób, usprawnienie w zakresie motoryki, przeciwdziałanie przykurczom oraz zwiększenie stopnia precyzyjności ruchów manualnych. Przeciwdziałanie zewnętrznej infantyilizacji dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną to podstawowy kierunek działań zespołu terapeutycznego. Przyczynia się do tego prowadzony przez zespół terapeutyczny trening umiejętności, społecznych, ekonomicznych oraz wizytacje w różnego rodzaju instytucjach (min. bibliotekach, sklepach, wydziałach Urzędu Miejskiego w Tłuszczu, placówkach medycznych). Dodatkowo w ramach współpracy z wolontariuszką raz w tygodniu odbywały się lekcje języka angielskiego. Uczestnicy poznali podstawy tak popularnego i wszechobecnego w aktualnym czasie języka, ćwicząc przy okazji pamięć. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 w Tłuszczu chętnie angażuje się w różnego rodzaju wydarzenia kulturalne oraz towarzyskie w zaprzyjaźnionych placówkach oraz instytucjach. Organizuje jednodniowe wyjazdy do miejsc związanych z kulturą, historią lub rozrywką. Uczestnicy Domu zamieszkują tereny Gmin: Klembów, Jadów, Strachówka Tłuszcz.

- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Ząbkach jest ośrodkiem wsparcia dziennego, przeznaczonym dla 25 dorosłych osób z upośledzeniem umysłowym. Podstawowym zadaniem Domu jest zapewnienie osobom z upośledzeniem umysłowym oparcia społecznego pozwalającego na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną, rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról

społecznych. Dom będąc jednostką wsparcia dziennego ma za zadanie poprawić funkcjonowanie uczestników poprzez indywidualne, grupowe i środowiskowe oddziaływania terapeutyczno-rehabilitacyjne z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości przy jednoczesnym zachowaniu prawa do wolności, godności, suwerenności i samodzielności. Prowadzone były zajęcia plastyczno-twórcze, integracyjne, trening umiejętności społecznych oraz zajęcia porządkowe na terenie Domu. Zajęcia miały także charakter edukacyjny, w czasie których terapeuci zapoznawali uczestników z tradycjami świątecznymi, śpiewali kolędy oraz wspólnie przystroili choinkę. Prowadzone były także zajęcia integracyjno-edukacyjne mające na celu zapoznanie uczestników oraz zespołu wspierająco-aktywizującego. W grudniu 2012 roku terapeuci oraz uczestnicy byli gośćmi na Przeglądzie Twórczości Osób Niepełnosprawnych w Wołominie oraz na spotkaniu świątecznym zorganizowanym przez Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej. Pracownicy Domu w celu zapewnienia integracji społecznej współpracowali z rodzicami i opiekunami uczestników. Współpraca Środowiskowego Domu Samopomocy z osobami lub podmiotami działającymi na terenie Powiatu Wołomińskiego w obszarze udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym, udziału w konferencjach i szkoleniach, stwarzały warunki wymiany „dobrych praktyk” oraz tworzenia skutecznego katalogu usług skierowanych do osób z różnymi niepełnosprawnościami.

- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy w Radzyminie przeznaczony jest dla osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym, znacznym lub lekkim, gdy osoba z lekkim upośledzeniem ma sprzężone zaburzenie. Różnorodne zajęcia realizowane przez Dom miały na celu integrację uczestników, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności zbliżających ich do samodzielnego życia, pokonywanie własnych barier, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz pewności siebie w różnych sytuacjach społecznych. Program wspierająco-rehabilitacyjny realizowany w placówce miał pomagać uczestnikom w rozwijaniu ich umiejętności samoobsługi, samodzielności i wsparcia środowiska rodzinnego. Poza codziennymi zajęciami w ramach określonych pracowni terapeutycznych odbywały się także spotkania integracyjne z innymi ośrodkami wsparcia społecznego, pikniki, festyny, wyjazdy na przedstawienia teatralne, przeglądy artystyczne, turnieje sportowe, ogniska, wycieczki do ciekawych miejsc, wspólne obchodzenie uroczystości związanych ze świętami, wizyty z grupą u innych podopiecznych.
- 4) Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie, jest placówką dzienną, przeznaczoną dla 30 osób z zaburzeniami psychicznymi, posiadających skierowanie od lekarza psychiatry. Uczestnicy zamieszkują na terenie powiatu wołomińskiego, głównie gminy Wołomin, Kobyłka, Zielonka, Ząbki, Klembów, Tuszcz, Jadów i Radzymin. W ramach zajęć odbywały się tam treningi

budżetowe i kulinarne, treningi higieniczne, z zakresu psychoedukacji, lekcje języka angielskiego dla początkujących, zajęcia plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych technik, zajęcia plastyczno-muzyczno-relaksacyjne, zajęcia z zakresu rękodzieła, trening relaksacyjny, zajęcia ruchowe, zajęcia o technikach radzenia sobie ze stresem i rozwiązywania sytuacji społecznych, zajęcia z podstaw informatyki, muzykoterapii aktywnej, ćwiczenia z zakresu komunikowania się, rozpoznawania i wyrażania emocji, kółko parateatralne i dodatkowo zajęcia koncentrujące się na wyrazie scenicznym: praca z głosem, gestem, mową ciała. Oprócz tego rozmowy indywidualne z elementami psychoterapii podtrzymującej. Uczestnicy otrzymywali pomoc w doraźnych problemach, w sprawach socjalno-bytowych, w orientacji na rynku pracy. Funkcjonująca w Domu grupa teatralna w grudniu 2011 i 2012 roku współuczestniczyła w Dniu Godności Osób Niepełnosprawnych „Wierszem i sercem malowane” odbywającego się w Miejskim Domu Kultury w Wołominie. Uczestnicy placówki brali udział w rajdzie pieszym dla osób niepełnosprawnych w Puszczy Kampinowskiej, a także w wycieczkach. ŚDS wspierał uczestników w procesie poszukiwania pracy. W 2012 roku jedna z uczestniczek przeszła do WTZ w Ząbkach, jedna podjęła zatrudnienie i jedna studiuje w trybie zaocznym.

- 5) Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach od 2011 roku prowadzony jest przez organizację pozarządową Stowarzyszenie „Empatia”, działa na rzecz osób chorych psychicznie, ich rodzin i opiekunów oraz osób wymagających wsparcia psychicznego. Celem nadrzędnym Stowarzyszenia jest poprawa jakości życia osób chorujących psychicznie (m.in. z depresją, schizofrenią, chorobą afektywną dwubiegunową, zaburzeniami schizotypowymi i schizoafektywnymi) poprzez tworzenie grup samopomocowych dla samych chorych i ich bliskich, promowanie zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie dyskryminacji i stygmatyzacji, aktywizowanie zawodowe chorych, organizowanie wykładów, konferencji, szkoleń, seminariów, oddziaływanie społeczne, a w przyszłości: tworzenie ośrodków i mieszkań chronionych, zakładów aktywizacji zawodowej. W sprawozdaniach rocznych z działalności rehabilitacyjnej WTZ wykazano, że liczba uczestników Warsztatu wynosiła od 16-21 osób. Były to osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wynikającym z chorób psychicznych. Postępy w procesie rehabilitacji Rada Programowa zaobserwowała u wszystkich uczestników, chociaż ich zakres był zróżnicowany.

Działania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- 1) Udzielanie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej

i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Rada Powiatu w formie uchwały podzieliła środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) przekazane zgodnie z algorytmem na realizację poszczególnych zadań zapisanych w ustawie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia słabszej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom niepełnosprawnych dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu. Środki finansowe przekazane zgodnie z algorytmem na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w 2011 roku wynosiły 939.688 zł oraz w 2012 roku w wysokości 1 573 837zł, były rozdysponowane na :

- a) dofinansowanie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (art. 35 ust.1 pkt.8)
355 104 zł w każdym roku (2011 r. i 2012 r.)
- b) realizację zadań art. 35 a ust.1 pkt.7 ustawy:
w 2011 r. - 584 584 zł oraz w 2012 r. - 1 218 733 zł , w tym na:
  - sprzęt rehabilitacyjny przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze - liczba złożonych wniosków w:
2011 r. - 302, wypłacono dofinansowanie dla 194 osób w kwocie 285 310 zł
2012 r. - 335, wypłacono dofinansowanie dla 204 osób w kwocie 456 370 zł
  - turnusy rehabilitacyjne - liczba złożonych wniosków w:
2011 r. - 551, wypłacono dofinansowania dla 95 osób w kwocie 60 079 zł
2012 r. - 589, wypłacono dofinansowanie dla 480 osób w kwocie 408 179 zł
  - bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne - liczba złożonych wniosków:
2011 r. - 78, wypłacono dofinansowanie dla 61 osób w kwocie 211 853 zł
2012 r. - 140, wypłacono dofinansowanie dla 111 osób w kwocie 303 878 zł
  - sport, kultura, turystyka i rekreacja - liczba złożonych wniosków w:
2011 r. - 7, przyznano dofinansowanie dla 4 wnioskodawców w kwocie 27 333 zł
2012 r. - 10, przyznano dofinansowanie dla 7 wnioskodawców w kwocie 47926,90 zł
  - usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika, liczba złożonych wniosków w 2012 r. - 1, przyznano dofinansowanie dla 1 wnioskodawcy i wypłacono kwotę 2 340 zł

- sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych prowadzących działalność, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej - liczba złożonych wniosków w 2012 r. – 1, do realizacji w 2013 r.

2) W 2012 r. Powiat Wołomiński zawarł porozumienie oraz umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dotyczącą realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”. Realizację programu powierzono Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” osoby niepełnosprawne z terenu Powiatu Wołomińskiego mogły uzyskać dofinansowanie w następującym zakresie:

- Obszar A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- Obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem;
- Obszar B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich;
- Obszar B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich;
- Obszar B4 – dofinansowanie w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich;
- Obszar C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- Obszar E – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy Kategorii B;
- Obszar F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

W 2012 r. przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Aktywny Samorząd”:

- Obszar A: liczba złożonych wniosków- 0, dofinansownie dla 0 osób na kwotę 0 zł,
- Obszar B1: liczba złożonych wniosków – 8, dofinansowanie dla 7 osób na kwotę 24275 zł,
- Obszar B2: liczba złożonych wniosków – 6, dofinansowania dla 6 osób na kwotę 22 502,24 zł,
- Obszar B3: liczba złożonych wniosków – 2, dofinansowania dla 2 osób na kwotę 23226,60 zł,
- Obszar B4: liczba złożonych wniosków – 1, dofinansowanie dla 0 osób na kwotę 0 zł,
- Obszar C: liczba złożonych wniosków – 23, dofinansowanie dla 18 osób na kwotę 239 300zł,
- Obszar D: liczba złożonych wniosków 9, dofinansowania dla 7 osób w na kwotę 20870zł
- Obszar E: liczba złożonych wniosków – 0, dofinansowanie dla 0 osób na kwotę 0 zł,
- Obszar F: liczba złożonych wniosków – 4, dofinansowania dla 4 osób w na kwotę 3003,50 zł.

3) Realizacja Projektu „Okno na Świat” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”. Głównym celem projektu było zwiększenie aktywnej integracji 100 osób niepełnosprawnych w 2011 i 40 osób niepełnosprawnych w 2012 r. poprzez aktywizację społeczną, edukacyjną, zawodową i zdrowotną. Do realizacji celu głównego posłużyły cele szczegółowe, określone przez autorów projektu jako:

- zwiększenie motywacji do działania i zaufania we własne siły,
- podwyższenie umiejętności komunikacyjnych uczestników projektu,
- podwyższenie, uzupełnienie, zmiana kwalifikacji zawodowych,
- doskonalenie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy,
- doskonalenie i rozwój kluczowych kompetencji takich jak komunikatywność,
- umiejętność rozwiązywania problemów, obowiązkowość, praca w grupie.

Wobec uczestników projektu podjęte zostały różnorodne działania zmierzające do:

1) aktywizacji społecznej uczestników w:

• 2011 r.:

- *Warsztaty artystyczne papierowa- wiklina dla 8 osób,*
- *Kurs tańca towarzyskiego dla 16 osób,*
- *Warsztaty z doradcą zawodowym i psychologiem dla 10 osób,*
- *Wycieczki jednodniowe dla 90 osób,*
- *Kurs fotograficzny dla 9 osób,*
- *Wyjazd do teatru dla 110 osób ,*

• 2012 r.:

- *trening kompetencji i umiejętności społecznych dla 40 osób,*
- *trening kompetencji życiowych mających na celu usamodzielnienie, podniesienie umiejętności załatwiania spraw życia codziennego dla 40 osób,*

2) aktywizacji edukacyjnej i zawodowej w:

• 2011 r.:

- *Kurs podstaw obsługi komputera z pakietem MS Office i tworzeniem stron internetowych dla 20 osób,*
- *Kurs komputerowy dla zaawansowanych z grafiką komputerową dla 10 osób,*
- *Kurs kadry, płace, ZUS dla 10 osób,*
- *Kurs kosmetyki z elementami wizażu dla 8 osób,*

- *Prawo jazdy kat. B* dla 10 osób,
- *Prawo jazdy kat. C* dla 5 osób,
- *Prawo jazdy kat. C+ E* dla 3 osób,
- *Kurs koparko- ładowarki* dla 3 osób,
- *Kurs masażu klasycznego* dla 16 osób,
- *Kurs magazyniera z obsługą wózków widłowych* dla 9 osób
- 2012 r.:
  - *warsztaty decupage – usprawniające manualnie* dla 40 osób

3) *aktywizacji zdrowotnej:*

- 2011 r.:
  - *Rehabilitacja domowa* dla 20 osób niepełnosprawnych,
  - *Rehabilitacja stacjonarna* dla 70 osób niepełnosprawnych,
  - *Terapia konna* dla 12 osób niepełnosprawnych.
- 2012 r.:
  - *muzykoterapia – warsztaty psychoterapii antystresowej i przeciwłękowej realizowane z wykorzystaniem elementów terapii dźwiękiem* dla 40 osób,
  - *wyjazd rehabilitacyjny* dla 40 osób.

4) *Działania o charakterze środowiskowym:*

został zorganizowany Powiatowy Piknik Rodzinny „Świadoma i aktywna rodzina”, podczas którego integrowano uczestników Programu, społeczność lokalną, instytucje i organizacje pozarządowe, nie chcąc, aby dominującym rodzajem wsparcia dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem była pomoc finansowa, czy rzeczowa. Przez szereg działań artystycznych, sportowych, zapewniono uczestnikom możliwość relaksu na świeżym powietrzu, promowano aktywny wypoczynek i stworzono możliwość do aktywnej integracji i promocji twórczości oraz aktywności.

Działania w ramach projektu „Okno na Świat” obejmowały formy aktywnej integracji i były zgodne z właściwymi politykami wspólnotowymi:

- *równość szans (wyrównywanie szans na rynku pracy, promowanie partnerskiego wzorca podziału ról społecznych i zawodowych);*
- *rozwojem lokalnym (zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego, wzrost poziomu wykształcenia);*
- *innowacyjnością (aktywna integracja);*

- rozwojem społeczeństwa informacyjnego (doskonalenia kwalifikacji i dostosowaniem ich do potrzeb rynku pracy).

Realizowane w projekcie „Okno na świat” zadania zwiększyły motywację do działania i wiarę we własne siły, podwyższyły umiejętności komunikacyjne odbiorców programu, podwyższyły i uzupełniły ich kwalifikacje zawodowe, udoskonaliły umiejętności umożliwiające im ponowne wejście na rynek pracy, udoskonaliły rozwój kluczowych kompetencji takich jak komunikatywność, asertywność, umiejętność rozwiązywania problemów, obowiązkowość, współpracę w grupie.

Działania dodatkowe:

- 1) W Gminie Klembów po raz czwarty realizowano projekt systemowy „Od bezradności do aktywności - wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Klembów”. Wszyscy uczestnicy projektu (osoby w wieku aktywności zawodowej, korzystające ze wsparcia GOPS, sprawujące opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi lub posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) brali udział w indywidualnych konsultacjach psychologicznych, mających na celu poprawę ich samopoczucia oraz motywację do działań osobistych i zawodowych. Odbyły się warsztaty poradnictwa prawnego, w ramach których można było zapoznać się z podstawami prawa rodzinnego, prawa pracy oraz zgłębić wiedzę w zakresie prawa socjalnego.
- 2) W Gminie Ząbki zapoznawano społeczność lokalną z wytworami artystycznymi (obrazy, rzeźby) osób niepełnosprawnych, podczas organizowanych na terenie Miasta Ząbki środowiskowych festynów i imprez integracyjnych, na których przedstawiono m. in. prace osób niepełnosprawnych, które powstały podczas warsztatów terapeutycznych w Ząbkach oraz prace artystyczne dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, które powstały podczas zajęć w Świetlicy Edukacyjno-Terapeutycznej prowadzonej przez Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach.
- 3) W Gminie Tłuszczu w 2011 i 2012 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt systemowy „Wyzwólmy w sobie energię”. Objęto wsparciem 21 osób niepełnosprawnych, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego, spotkań z doradcą zawodowym, porad prawnych i zajęć prowadzonych przez terapeutę neurorozwoju. W ramach projektu „Tłuszczański KIS” uzyskało wsparcie łącznie 45 osób w postaci szkoleń zawodowych, samopomocowych grup wsparcia, zajęć psychoedukacyjnych, porad prawnych, edukacji w grupie samokształceniowej. W 2012 roku dla wszystkich uczestników projektu zorganizowano dwudniową wycieczkę w ramach propagowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny nr 2:

Zwiększenie dostępu do rehabilitacji zawodowej, leczniczej, społecznej oraz edukacji osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie działań umożliwiających dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej edukację w publicznych i niepublicznych placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do ustawicznego kształcenia i przekwalifikowania zawodowego.
3. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.
4. Wspieranie programów uwzględniających zadania z zakresu profilaktyki, leczenia i dostępu do rehabilitacji medycznej i leczniczej.
5. Aktywizacja pracodawców w kierunku zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane przez Gminy:

- 1) Wspierano działania umożliwiające dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej edukację tworząc klasy integracyjne w szkołach publicznych oraz niepubliczne szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia i niepełnosprawnością ruchową oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- 2) Gminy: Wołomin.
- 3) W przedszkolach i szkołach publicznych otwierano oddziały i klasy integracyjne.
- 4) Gmina: Ząbki, Kobyłka, Strachówka, Wołomin.
- 5) W szkołach i przedszkolach ogólnodostępnych, do których uczęszczają dzieci i młodzież niepełnosprawna, nauczyciele zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dostosowywali metody i formy pracy z uczniami niepełnosprawnymi do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych oraz typu niepełnosprawności. Istniała możliwość nauczania indywidualnego.
- 6) Gmina: Ząbki, Strachówka, Poświętne.
- 7) Przystosowano wszystkie obiekty szkolne do osób z niepełnosprawnością ruchową. Posiadają one podjazdy dla osób niepełnosprawnych.
- 8) Gmina: Dąbrówka
- 9) Systematycznie doskonalono i podnoszono kwalifikacje przez kadrę pedagogiczną i niepedagogiczną placówek edukacyjnych.
- 10) Gmina Tłuszcz wraz z Stowarzyszeniem Rodziców i Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja” realizowała projekt „Koziołkowo małe” w Przedszkolu Samorządowym w Kozłach i w Jasienicy,

który był współfinansowany przez Unię Europejską. Polegał on na zmniejszeniu nierówności w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej i szkolnej. Stwarzając warunki dla prawidłowego rozwoju i integracji dzieci zdrowych i niepełnosprawnych, wyrównano szanse dzieciom z terenów wiejskich, umożliwiano korzystanie z zajęć dodatkowych, zapewniono dzieciom niepełnosprawnym wczesną rehabilitację i szansę powrotu do zdrowia dzięki tworzeniu przyjaznej i ciepłej atmosfery, tolerancji i akceptacji.

- 11) Finansowano dowóz osób niepełnosprawnych do środowiskowych domów samopomocy, zwracano koszty dojazdu dzieci i opiekunów dzieci niepełnosprawnych do przedszkoli i szkół integracyjnych
- 12) Gminy: Jadów, Ząbki, Tłuszcz, Radzymin, Strachówka, Wołomin, Poświętne, Zielonka, Kobyłka.
- 13) Gminy posiadają w swoich zasobach samochód do przewozu osób niepełnosprawnych, zwiększając dostęp dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji w publicznych placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie oraz poza terenem gminy oraz uczestników środowiskowych domów samopomocy.
- 14) Gminy: Poświętne, Klembów, Radzymin, Wołomin, Dąbrówka.
- 15) W Gminie Tłuszcz była przeprowadzona przez fizjoterapeutę rehabilitacja dla dzieci niepełnosprawnych - 4 godziny tygodniowo. Zajęcia finansowane były przez Gminę i miały na celu poprawić sytuację zdrowotną dzieci niepełnosprawnych oraz wspomóc ich rozwój.
- 16) W Gminie Klembów w ramach projektu systemowego odbyły się grupowe warsztaty aktywizacji zawodowej, w ramach których uczestnicy projektu zapoznawali się między innymi z wymogami współczesnego rynku pracy, z możliwościami wykonywania pozaetatowych form zatrudnienia oraz określiły swój potencjał zawodowy.
- 17) W Gminie Kobyłka inicjowano formy aktywności dla osób niepełnosprawnych przez utrzymanie spotkań grup samopomocy w których spotykają się ludzie cierpiący na taką samą chorobę, dotknięci takim samym rodzajem niepełnosprawności lub doświadczającym takiej samej trudnej sytuacji. W trakcie wspólnych rozmów ludzie uświadamiali sobie, że nie są pozostawieni sami sobie. Uczyli się rozpoznawać trudności i pokonywać je.
- 18) We współpracy ze Szpitalem Powiatowym realizowano programy profilaktyczne i zdrowotne, akcje profilaktyczne mające na celu umożliwienie mieszkańcom powiatu, w tym osobom niepełnosprawnym skorzystanie z bezpłatnych badań i porad lekarzy różnych specjalności medycznych, których idea była profilaktyka chorób cywilizacyjnych.
- 19) W Gminie Zielonka na podstawie porozumienia z Powiatem Wołomińskim, prowadzone były

zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne w Klubie osób niepełnosprawnych ruchowo i umysłowo „Muminki”.

- 20) Zwiększono ofertę i dostępność osób niepełnosprawnych do usług medycznych na terenie Miasta Kabyłka i Gminy Dąbrówka.
- 21) Przedszkola i szkoły zakupiły sprzęt niezbędny do rehabilitacji i zajęć korekcyjnych w ramach pozyskanego dofinansowania ze środków krajowych i unijnych.
- 22) Gmina: Tłuszcz zakupiła kucyka do zajęć z hipoterapii
- 23) W przedszkolach i szkołach specjalnych uczniowie szkoły posiadający wskazania medyczne mogli korzystać z zabiegów rehabilitacyjnych.
- 24) W Gminie Tłuszcz w ramach projektu „Koziołkowo Małe” do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi zatrudniono oligofrenapedagogów oraz innych specjalistów prowadzących zajęcia z artterapii, rytmiki, ekologii. Zajęcia miały na celu zwiększenie dzieciom niepełnosprawnym dostępu do edukacji i życia społecznego.
- 25) W Strachówce dofinansowywano posiłki dla dzieci niepełnosprawnych w szkołach integracyjnych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.
- 26) Gmina Wołomin rozpisała konkurs pod tytułem: Integracja i aktywizacja środowisk osób niepełnosprawnych oraz prowadzenie innowacyjnych działań zapobiegających ich izolacji i marginalizacji. W ramach w/w konkursu organizowane były imprezy plenerowe i sportowe z okazji Dni Godności Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie, Dnia Białej Laski, Spartakiady Osób Niepełnosprawnych. Organizowano warsztaty i szkolenia z zakresu terapii muzyką dla dzieci i młodzieży dotkniętej autyzmem, zespołem Down'a oraz porażeniem mózgowym. W 2012 r. trzy osoby niepełnosprawne brały udział w programie „Wołomińskie szanse – powrót do aktywności” współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- 27) W 2012r. w Dąbrówce i w Kuligowie wykonano dwie platformy przy ośrodkach zdrowia umożliwiające dostęp do lekarzy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Działania realizowane przez Wydziały Starostwa:

- 1) W ramach finansowanego przez powiat projektu „Dla Zdrowia psychicznego” w 2012 r. powstał Informator Zdrowia Psychicznego o miejscach pomocy i wsparcia dla osób z doświadczeniem zaburzeń psychicznych oraz ich rodzin na terenie powiatu wołomińskiego opracowany przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół osób z zaburzeniami psychicznymi „Empatia”.
- 2) W 2012 r. został opracowany i przyjęty przez Radę Powiatu Wołomińskiego Powiatowy Program

Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie wołomińskim na lata 2012-2015. W ramach realizacji ww. programu w dniu 26.10.2012 r. odbyła się konferencja pt. „Umiejętności Psychoterapeutyczne w pracy nauczyciela, wychowawcy i pedagoga szkolnego” zorganizowana przez Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa oraz Specjalistyczną Poradnię Rodzinną działającą przy PCPR. Konferencja prowadzona była przez specjalistów w dziedzinie psychologii i psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego. Jej celem było przybliżenie specjalistycznych metod pracy psychoterapeutycznej przydatnych w pracy z dziećmi oraz młodzieżą. Prowadzone wykłady poświęcone były rozwijaniu umiejętności psychologicznych wśród profesjonalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą, poszerzeniu wiedzy na temat zaburzeń psychicznych i możliwości udzielenia pomocy oraz opieki psychoterapeutycznej. W konferencji uczestniczyli pedagodzy, psycholodzy z przedszkoli i szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznych i rodzinnych domów dziecka. W listopadzie i grudniu 2012 r. osoby zainteresowane mogły wziąć udział w prowadzonych przez specjalistów Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego seminariach oraz superwizjach poświęconych ww. tematyce.

Działania realizowane przez Szkoły

1) Przedszkola i szkoły zakupiły sprzęt niezbędny do rehabilitacji i zajęć korekcyjnych w ramach pozyskanego dofinansowania ze środków krajowych i unijnych.

Gmina: Tuszcz zakupiła kucyka do zajęć z hipoterapii

2) W przedszkolach i szkołach specjalnych uczniowie posiadający wskazania medyczne mogli korzystać z zabiegów rehabilitacyjnych.

3) Prowadzenie szkół specjalnych podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych, to zadanie powiatu mające na celu przygotowanie młodzieży niepełnosprawnej do podjęcia aktywności zawodowej. Powiat Wołomiński jest organem prowadzącym trzy szkoły ponadgimnazjalne specjalne: szkołę specjalną przysposabiającą do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w Zespole Szkół Specjalnych w Ostróku i w Zespole Szkół Specjalnych w Wołominie oraz szkołę specjalną przysposabiającą do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w Zespole Szkół Specjalnych w Wołominie.

- Celem edukacji uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w szkole specjalnej przygotowującej do pracy było utrwalenie i poszerzenie zakresu posiadanej wiedzy, zwiększenie kompetencji społecznych, zdolności adaptacyjnych i nabywanie umiejętności umożliwiających samodzielne, niezależne

funkcjonowanie w dorosłym życiu. Nauka w szkole wpływała m. im. na kształtowanie umiejętności posługiwania się narzędziami i urządzeniami, opanowanie prostych umiejętności i czynności przydatnych w pracy, kształtowanie prawidłowej postawy wobec pracy oraz umiejętności jej poszukiwania, przygotowanie do uczestnictwa w różnych formach życia społecznego i pełnienia ról społecznych. W roku szkolnym 2011/2012 w tego typu szkołach było 37 uczniów.

- Celem edukacji uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w zasadniczej szkole zawodowej specjalnej było m. in. rozwijanie samodzielności i szczególnych uzdolnień, przygotowanie do wykonywania zawodu i do współzawodnictwa oraz do zatrudnienia na rynku pracy. Nauka kończyła się egzaminem potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie, po zdaniu którego absolwent szkoły stawał się robotnikiem wykwalifikowanym. W roku szkolnym 2011/2012 w tego typu szkołach było 9 uczniów.

Młodzież posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o potrzebie kształcenia specjalnego mogła kształcić się również w masowych liceach, technikach lub zasadniczych szkołach zawodowych, jeżeli ich niepełnosprawność nie stanowiła przeszkód w kształceniu i w pracy w wybranym zawodzie. Szkoła była wówczas zobowiązana do zapewnienia uczniowi metod i form pracy dostosowanych do jego możliwości. Liczba osób z niepełnosprawnościami różnego typu kształcących się w szkołach masowych, stanowił ułamek ogółu populacji, jednak widoczny jest wzrost w stosunku do lat poprzednich. W roku szkolnym 2011/2012 w szkołach ponadgimnazjalnych masowych uczyło się w liceach ogólnokształcących - ośmiu uczniów, w technikach jeden uczeń, w zasadniczych szkołach zawodowych dwoje uczniów.

Powiat Wołomiński obejmował kształceniem specjalnym również dzieci młodsze i prowadził:

- szkołę podstawową specjalną i gimnazjum specjalne – dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi – w Zespole Szkół Specjalnych w Markach i Zespole Szkół Specjalnych w Wołominie.
- szkołę podstawową specjalną i gimnazjum specjalne – dla uczniów z upośledzeniem umysłowym umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi w Zespole Szkół Specjalnych w Ostrówku.

Łącznie w roku szkolnym 2011/2012 uczyło się w szkołach podstawowych specjalnych 116 uczniów, w gimnazjach specjalnych 65 uczniów.

Odpowiadając na potrzeby społeczne od 1.09.2011 roku został powołany w Zespole Szkół Specjalnych w Wołominie zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci od 3 roku

życia, z którego korzystało w 2011/2012 siedmioro dzieci. Działalność taka może być organizowana również w trzech poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz pozostałych szkołach specjalnych prowadzonych przez Powiat.

Działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy

- 1) Organizowano warsztaty doskonalące umiejętności, umożliwiające osobom niepełnosprawnym wejście na rynek pracy. Prowadzono doskonalenie i rozwój kluczowych kompetencji takich jak komunikatywność, umiejętność rozwiązywania problemów, obowiązkowość, praca w grupie, podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową.
- 2) Kierowano osoby niepełnosprawne na staże w celu nabycia umiejętności praktycznych poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy. W latach 2011-2012 odbyło staże 14 osób niepełnosprawnych. Kolejną formą wsparcia skierowaną do osób niepełnosprawnych były prace interwencyjne, organizowane szkolenia umożliwiające osobom niepełnosprawnym podwyższenie lub nabycie nowych kwalifikacji, umiejętności zawodowych lub też przekwalifikowanie, co zwiększa ich szanse na uzyskanie zatrudnienia. W latach 2011-2012 skierowano na szkolenia ogółem 18 osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne planujące otworzyć własną firmę mogły ubiegać się o przyznanie jednorazowego dofinansowania na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W latach 2011-2012 powstało 9 nowych firm.
- 3) Rozdawano ulotki i plakaty informacyjne zawierające treści o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych. Wspierano tworzenie nowych miejsc pracy. Osoby niepełnosprawne mogły korzystać w Powiatowym Urzędzie Pracy z Otwartego Klubu Pracy. Prowadzone było wsparcie indywidualne przez Lidera Klubu Pracy dotyczące pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, wyszukaniu ofert pracy w Internecie, indywidualnych rozmów w zakresie aktywnego poszukiwania pracy oraz przełamywania barier funkcjonalnych i psychologicznych. PUP prenumerował i udostępniał poprzez Klub Pracy prasę specjalistyczną dla osób niepełnosprawnych taką jak : „Integracja”, „Nasze Sprawy”.
- 4) W latach 2011-2012 ze środków PFRON w ramach refundacji kosztów wyposażenia utworzono 5 nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
- 5) Pracownicy PUP w Wołominie uczestniczyli w 2012 r. w spotkaniu mającym na celu pomoc przy naborze osób niepełnosprawnych do projektu „Wsparcie osób niepełnosprawnych ruchowo na rynku pracy III” realizowanego przez Fundację Polskich Kawalerów Maltańskich „Pomoc Maltańska”.

- 6) W 2011 r. i 2012 r. PUP brał udział w „Dniu Otwartym w ZUS dla osób niepełnosprawnych” współorganizowanym przez Oddział ZUS w Wołominie, którego celem było informowanie osób niepełnosprawnych o formach aktywizacji zawodowej.

Działania dodatkowe:

- 1) Dzieci słabowidzące, niesłyszące, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim oraz dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona powyżej, posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, otrzymywały dofinansowanie do podręczników szkolnych z Gminy Ząbki.
- 2) Szkoły i placówki oświatowe we współpracy z Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach corocznie organizowały różnorodne imprezy integracyjne oraz charytatywne zbiórki pieniędzy na potrzeby dzieci i młodzieży niepełnosprawnej („Jesteś Ty, Jestem Ja, Jesteśmy razem”, „Grosik do grosika” oraz „Tyle jesteś wart, ile z siebie dasz drugiemu”).
- 3) W maju 2012 r. Rada Miasta Zielonka podjęła uchwałę w sprawie zasad i trybu udzielania stypendiów dla osób niepełnosprawnych uczących się w szkołach policealnych oraz na wyższych uczelniach. Wpłynęły dwa wnioski o przyznanie stypendiów na rok akademicki 2012/2013, oba zostały rozpatrzone pozytywnie. Przyznano stypendia osobom wnioskującym.

Cel strategiczny nr 3:

Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym, pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacji i turystyce.

Cele operacyjne:

1. Rozszerzenie usług z zakresu rehabilitacji społecznej oraz podnoszenie ich jakości.
2. Likwidacja barier w komunikowaniu się i transportowych.
3. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane przez Gminy:

- 1) Dostosowanie usług urzędów do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Urzędzie Miasta oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej przeszkolono wybranych pracowników w zakresie elementarnego

posługiwanie się językiem migowym. Osoby niesłyszące przy załatwianiu spraw administracyjnych mogą tam skorzystać z pomocy przeszkolonego pracownika lub tłumacza języka migowego.

Gmina: Kobyłka.

- 2) Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez wybudowanie podjazdów i wind. W Szkole Podstawowej Nr 2, w Szkole Podstawowej Nr 3, w Gimnazjum Publicznym Nr1, w Gimnazjum Publicznym Nr 2 i w Przedszkolu Publicznym Nr 3 zlikwidowano bariery architektoniczne, dostosowując budynki szkół i przedszkoli do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. W Ząbkach wybudowano podjazd i windy przy budynku SPZOZM oraz wykonano działania związane z konserwacją pojazdu windowego dla osób niepełnosprawnych znajdującego się przy głównym wejściu do UM Ząbki. W przedszkolu samorządowym w Jasienicy i w przedszkolu w Kozłach w ramach projektu wykonano podjazdy dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenie do terapii.

Gmina: Wołomin, Ząbki, Jasienica, Klembów.

- 3) W Wołominie podczas prac remontowych chodników i dróg gminnych, obniżane zostały zjazdy dla osób niepełnosprawnych przy przejściach dla pieszych. Przed budynkami użyteczności publicznej wyznaczono miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane przez Szkoły Specjalne:

Wprowadzono w placówkach oświatowych systemu komunikacji AAC służącego polepszeniu jakości życia codziennego i zmniejszaniu poczucia niepełnosprawności osobom nie mogącym komunikować się przy użyciu mowy. Zakup przez ZSS im. Ks Jana Twardowskiego w Wołominie komunikatora i pomocy dydaktycznych niezbędnych do wdrażania AAC na terenie szkoły oraz powołanie zespołu ds. komunikacji alternatywnej.

Cel strategiczny nr 4:

Zwiększenie aktywności podmiotów i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie działań związanych z tworzeniem i działaniem lokalnych organizacji na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane przez Gminy:

- 1) Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych ubiegały się o dofinansowanie ze środków PFRON do zadań związanych ze sportem, kulturą, turystyką i rekreacją osób niepełnosprawnych.
- 2) Nawiązywana była współpraca gmin i powiatu z organizacjami i instytucjami przy organizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych. (konkursy)
- 3) Szkoły i placówki oświatowe we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach organizowały różnorodne imprezy integracyjne oraz charytatywne zbiórki pieniędzy na potrzeby dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- 4) W ramach dobrej współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, w siedzibie ZUS w Wołominie odbył się dyżur eksperta udzielającego osobom niepełnosprawnym porad z zakresu ubezpieczeń społecznych.
- 5) Na terenie Miasta Ząbki Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w ramach działalności prowadziło Świetlicę Edukacyjno-Terapeutyczną dla Dzieci Niepełnosprawnych. Koło organizowało i współuczestniczyło w organizowaniu środowiskowych imprez integracyjnych na terenie Miasta Ząbki; ściśle współpracowało z okolicznymi przedszkolami, szkołami, Młodzieżowym Ośrodkiem Kultury w Ząbkach oraz z innymi placówkami i instytucjami na terenie Miasta w zakresie organizowania kiermaszów i wystaw prac artystycznych, wykonanych przez osoby niepełnosprawne, występów artystycznych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na forum środowiska lokalnego. W ramach imprez integracyjnych, organizowano wycieczki turystyczno-krajoznawcze, organizowano turnusy rehabilitacyjne.
- 6) Fundacja „AND I AM UP” działająca od 2009 r. w Ząbkach, zgodnie z zapisami statutowymi podejmowała działania na rzecz zorganizowania systemu profesjonalnej pomocy rodzinom dzieci z Zespołem Downa, zgodnie ze standardami europejskimi. W celu pozyskania środków finansowych na w/w cele fundacja organizowała imprezy kulturalne: imprezę integracyjną „A my do Betlejem” w Teatrze Rampa, Festyn „Ząbki Dzieciom”, koncert dla dzieci organizowany cyklicznie w Teatrze Rampa we współpracy ze szkołą Helen Dorn.
- 7) Gmina i OPS w Tuszczu współpracowały ze Stowarzyszeniem „Nadzieja” oraz ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Tuszczu.
- 8) W ramach Programu współpracy Gminy Radzymin z organizacjami pozarządowymi realizowane

były zadania publiczne na rzecz osób niepełnoprawnych mające na celu wszechstronną działalność, w tym turystyczną, terapeutyczną, kulturalną, uspołeczniającą, integrującą i aktywizującą środowisko osób niepełnoprawnych oraz prowadzono innowacyjne działania zapobiegające ich izolacji i marginalizacji – współpraca z Polskim Związkiem Niewidomych, Okręg Mazowiecki (Oddział w Wołominie).

Działania realizowane przez Szkoły Specjalne:

- 1) Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie współpracował w organizowaniu imprez kulturalno-sportowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych o charakterze integracyjnym i informacyjnym we współpracy:
  - ze Starostwem Powiatu Wołomińskiego - Piknik Rodzinny,
  - z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji „Huragan” Wołomin - Wołomiński Turniej Rzucanki Siatkarskiej,
  - z Polskim Komitetem Paraolimpijskim - Integracyjny Festiwal Sportowy,
  - z Mazowieckim Stowarzyszeniem Społeczno- Sportowym „Sprawni Razem”,
  - z Miejskim Domem Kultury w Wołominie - „Wierszem i sercem malowane”,
  - z Formacją Sportową „Konar”,
  - z Fundacją Pomocy Osobą Niepełnosprawnym „Arka”.
- 2) Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie współpracował ze Starostwem Powiatu Wołomińskiego, z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie monitorowania potrzeb kształcenia osób niepełnosprawnych.

Działania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie współpracowało z Warsztatem Terapii Zajęciowej w Ząbkach, organizacjami pozarządowymi: Drewnickim Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia”, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja”, Fundacją Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Arka”, Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wołominie, Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Mazowiecki Koło Powiatowe w Wołominie. Uczestnicy placówek i organizacji uczestniczyli w projektach organizowanych przez PCPR jak również w wyjazdach, turnusach rehabilitacyjnych, korzystali z dofinansowania do zadań z zakresu sport, kultura, turystyka

i rekreacja osób niepełnosprawnych. Współpracowano ze Starostwem Powiatowym przy organizacji festynu „Świadoma i Aktywna Rodzina”.

Działania realizowane przez środowiskowe domy samopomocy:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Tłuszczu współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tłuszczu, który dostarczał informacji dotyczących projektów i kursów, którymi zainteresowani byłiby uczestnicy zajęć. Współpracowano z Poradnią zdrowia psychicznego, szpitalem psychiatrycznym w Ząbkach, zakładami opieki zdrowotnej w celu odbycia wizyty kontrolnej i sprawdzenia stanu zdrowia. Dzięki współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach prac interwencyjnych zatrudniona została jedna osoba oraz jedna osoba miała możliwość odbycia stażu. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Tłuszczu realizuje ideę partnerstwa międzysektorowego, które charakteryzuje się różnorodną formą współdziałania i zakresu wzajemnego wspierania między jednostką samorządową, jaką jest Środowiskowy Dom Samopomocy a organizacjami pozarządowymi. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja” oraz Stowarzyszeniem „Potok serc” nawiązano solidne i trwałe partnerstwo na kilku poziomach wzajemnej relacji. Współpraca z tymi organizacjami przyczyniła się do angażowania uczestników w projektach, kursach, wspólnych wyjazdach (np. na jazdę konną, basen). Organizowano spotkania wigilijne i wielkanocne z parafią pw. Przemienienia Pańskiego w Tłuszczu, która wspierała uczestników. Dzięki współpracy z Miejskim Domem Kultury w Tłuszczu uczestnicy mogli nieodpłatnie korzystać ze sceny do wystawiania przedstawień. Dodatkowo ośrodek miał możliwość wystawiania przedstawień w Miejskim Domu Kultury w Wołominie. Uczestnicy często korzystali z boiska Klubu Sportowego „Bóbr” w Tłuszczu. W ramach współpracy z placówkami oświatowymi ŚDS umożliwiał odbywanie praktyk zawodowych na swoim terenie studentom i innym osobom zainteresowanym. Uczestnicy Domu mieli możliwość wystawiania przedstawień w szkołach podstawowych i przedszkolach.
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Radzyminie współpracował z Mazowieckim Forum Środowiskowych Domów Samopomocy w zakresie wymiany informacji w zakresie oferty Domu w stosunku do potencjalnych uczestników, wymiany doświadczeń w pracy z osobami upośledzonymi intelektualnie, uzupełniania materiału diagnostycznego. Z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie współpracowano w zakresie wymiany informacji dotyczącej oferty skierowanej do potencjalnych uczestników. Z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej współpracowano

w zakresie wymiany informacji dotyczącej oferty w stosunku do potencjalnych uczestników, wymiany doświadczeń w pracy z osobami upośledzonymi intelektualnie, uzupełnianiem materiału diagnostycznego. Z Przychodnią Rejonową w Radzyminie prowadzono działania w zakresie uzupełnianie materiału diagnostycznego oraz dodatkowej rehabilitacji. Z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego nawiązano współpracę w zakresie porozumienia w sprawie odbywania obowiązkowych praktyk zawodowych studentów.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Wołominie

Agata Zędzian